

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2026/1461-2

Saksbehandler: Yngvild Johanne Bildøy Lillås

Behandling

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
95/26	27.08.2026	Kommunestyret

Representasjon i samarbeidsutvalg og behandling av søknader om å fratre

Kommunestyrets behandling av sak 95/2026 i møte den 27.08.2026:

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret innvilger søknadene om fratreden fra samarbeidsutvalgene for Rune Moen, Andris Malasevskis, Hilde Nordlien Odden, Mari Helene Botterud og Ole Henrik Illenberg Solgaard.
2. Ordningen med politisk representasjon i samarbeidsutvalgene avvikles.
3. Det foretas ikke nye oppnevninger til samarbeidsutvalgene i inneværende periode.
4. Forslag til endring av § 3-10 i Forskrift om grunnskolene i Øyer kommune sendes på høring i samsvar med forvaltningsloven § 37.

Mari Helene Botterud (H) har bedt om å få sin habilitet vurdert. Kommunestyret fant representanten Botterud habil til å behandle saken. Vedtatt med 11 stemmer (4Sp (Svein Løken, Eirik Rybakken Nordlien, Amund Aarnes, Marthe Lang-Ree), 2Ap (Lisa Kramprud, Erling Broen), 3H (Roar Øien, Per Johan Nermo, Bjørner Killi), SV) mot 8 stemmer (3Sp (Mona S Svegård, Jon Halvor Midtmageli, Lars Høvren), 3Ap (Unni Staum, Bodil Stalenget, Marianne Staum), H (Anne Marie Sveipe), U).

Svein Løken (Sp) fremsatte, følgende forslag:

Pkt 2 i innstillingen strykes

Votering

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble vedtatt med 19 stemmer (Ap, H, Sp, 1SV (Odd Inge Vistad), U) mot 1 stemme (Nisveta Tiro, SV).

Øyer Sp sitt forslag fremmet av Svein Løken ble vedtatt med 19 stemmer (Ap, H, Sp, 1SV (Odd Inge Vistad), U) mot 1 stemme (Nisveta Tiro, SV).

Kommunestyrets vedtak

1. Kommunestyret innvilger søknadene om fratreden fra samarbeidsutvalgene for Rune Moen, Andris Malasevskis, Hilde Nordlien Odden, Mari Helene Botterud og Ole Henrik Illenberg Solgaard.
2. Det foretas ikke nye oppnevninger til samarbeidsutvalgene i inneværende periode.
3. Forslag til endring av § 3-10 i Forskrift om grunnskolene i Øyer kommune sendes på høring i samsvar med forvaltningsloven § 37.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret innvilger søknadene om fratreden fra samarbeidsutvalgene for Rune Moen, Andris Malasevskis, Hilde Nordlien Odden, Mari Helene Botterud og Ole Henrik Illenberg Solgaard.
2. Ordningen med politisk representasjon i samarbeidsutvalgene avvikles.
3. Det foretas ikke nye oppnevninger til samarbeidsutvalgene i inneværende periode.
4. Forslag til endring av § 3-10 i Forskrift om grunnskolene i Øyer kommune sendes på høring i samsvar med forvaltningsloven § 37.

Sammendrag

Fem av de oppnevnte representantene i samarbeidsutvalgene ved skolene og barnehagene har søkt om å fratre sine verv etter at tjenesteutvalget ble avviklet. Saken gjelder både behandling av disse søknadene og en vurdering av kommunens videre representasjon i samarbeidsutvalgene.

Samarbeidsutvalgene er rådgivende organer opprettet etter barnehageloven og lokal forskrift for grunnskolene. Kommunedirektøren har på bakgrunn av regelverksutviklingen, avviklingen av tjenesteutvalget og erfaringer med dagens ordning vurdert behovet for fortsatt politisk representasjon i utvalgene.

Kommunedirektøren foreslår at søknadene om fratreden innvilges, at det ikke foretas nye oppnevninger til samarbeidsutvalgene, og at forslag til endring av § 3-10 i Forskrift om grunnskolene i Øyer kommune sendes på høring.¹

Informasjon om status og utviklingstrekk i barnehage og skole blir fortrinnsvis gitt i årsmelding, tertialrapporter og tilstandsrapporter. Denne styringsinformasjonen må ivareta og utvikle grunnlag og intensjon i barnehagelov og opplæringslov.

Bakgrunn

Tjenesteutvalget har tidligere valgt representanter til samarbeidsutvalg (SU) på skolene og i barnehagene. I forbindelse med nytt reglement for folkevalgte organer vedtatt 26.3.2026 ble tjenesteutvalget nedlagt. Ved behandling av saken ønsket kommunestyret at de representantene som er valgt til å sitte i samarbeidsutvalgene blir sittende i samarbeidsutvalget ut inneværende periode. Fem av representantene har etter dette søkt om fritak fra sine verv i de ulike samarbeidsutvalgene;

1. Rune Moen, som følge av nedleggelsen av tjenesteutvalget.
2. Andris Malasevskis, grunnet personlige forhold.
3. Hilde Nordlien Odden, ikke gitt noen begrunnelse.
4. Mari Helene Botterud, som følge av nedleggelsen av tjenesteutvalget.
5. Ole Henrik Illenberg Solgaard, som følge av nedleggelse av tjenesteutvalget.

Fakta

Samarbeidsutvalgene er opprettet med hjemmel i barnehageloven § 4 og lokal forskrift om grunnskolene i Øyer kommune § 3-10. Samarbeidsutvalgene er ikke politiske utvalg opprettet etter kommunelovens system, og reguleres derfor ikke av kommunelovens bestemmelser. Dette innebærer at bestemmelsene om møteplikt, fritak og andre regler for folkevalgte verv etter kommuneloven ikke kommer til anvendelse i denne saken.

Barnehage

Samarbeidsutvalg i barnehage er hjemlet i barnehageloven § 4:

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

¹ Sammendraget er laget med Copilot og godkjent av saksbehandler.

[...]

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene.

Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende organ og forelegges saker «av viktighet Dette omhandler blant annet barnehagemiljøet, driftsendringer, forslag til budsjett og arealutnyttelse². Det er barnehageeiers ansvar at slike saker legges frem for samarbeidsutvalget. Dersom kommunen som barnehageeier ønsker å delta på samarbeidsutvalgsmøter, skal representanten ivareta kommunens rolle som eier.

Samarbeidsutvalgene er ikke et folkevalgt eller politisk organ etter kommuneloven, og reguleres derfor ikke av kommunelovens regler om valg, fritak mv. Kommunen står fritt til å velge hvem som skal representere eierrollen, og det er ikke krav om politisk representasjon.

Skole

Tidligere var samarbeidsutvalg i grunnskolen hjemlet i Opplæringslova § 11-1 slik i bestemmelsens første og annet ledd:

«Ved kvar grunnskole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevane og to for kommunen. Den eine av representantane for kommunen skal vere rektor ved skolen. Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalet.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.»

Denne bestemmelsen ble ikke videreført i ny opplæringslov som trådte i kraft i 2024. Samarbeidsutvalg er derfor ikke lenger lovpålagt og kommunen står friere til selv å bestemme hvordan skoledemokratiet skal organiseres, jf. oppl. § 10-4 og § 10-5. Følgende fremgår av oppl. § 10-4 første ledd om skoledemokratiet:

«Skolen skal sørgje for at elevane og foreldra får vere med på å planleggje, gjennomføre og vurdere verksemda til skolen, mellom anna arbeidet med skolemiljøet, kvalitetsutvikling i opplæringa og fastsetjinga av skolereglar.»

I Øyer kommune er dette bestemt i lokal forskrift om grunnskolene:

«§ 3-10. Skoledemokratiet

Alle skolene i Øyer skal ha:

- *et elevråd valgt av elevene ved skolen.*

² Note 20 til bhl. § 4 fjerde ledd

- *et arbeidsutvalg, FAU, som er valgt av foresatte ved skolen.*
- *et samarbeidsutvalg sammensatt av to elever, to foreldrerepresentanter, en representant fra undervisningspersonalet, en for andre ansatte, en politikerrepresentant og rektor.»*

Da forskriften ble utarbeidet og vedtatt hadde kommunen et tjenesteutvalg og politikerrepresentantene ble valgt av og blant utvalgets medlemmer.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil ha en mindre kostnadsreducerende effekt ved at det ikke lenger vil utbetales møtegodtgjøring, dekning av tapt arbeidsinntekt og eventuelle andre utgifter til politiske representanter i samarbeidsutvalgene. Samarbeidsutvalgene har normalt om lag to til seks møter per år³. Kommunedirektøren vil likevel understreke at de økonomiske konsekvensene er begrensede, og at forslaget i hovedsak er begrunnet i rolleavklaring og organisering av kommunens representasjon.

Kommunedirektøren vil vurdere ulike løsninger når det gjelder eventuell representasjon i de ulike samarbeidsutvalgene fra kommunens side. Det er vurdert at dette ikke vil ha særlig påvirkning på administrasjonens arbeidsbelastning og det vil etterstrebtes å finne gode og praktisk gjennomførbare løsninger for løpende dialog og samarbeid.

Vurdering

Vurdering av innkomne søknader

Kommunedirektøren legger til grunn at representasjon i samarbeidsutvalg ikke er et folkevalgt verv etter kommuneloven, og at bestemmelsene om fritak derfor ikke kommer til anvendelse. De innkomne henvendelsene må på denne bakgrunn behandles som spørsmål om å fratre som representanter i samarbeidsutvalgene.

Dette er ikke lovregulert, og kommunestyret står fritt til å innvilge fratreden.

Det er oppgitt varierende begrunnelse fra de ulike representantene, men det følger av vedtaket da tjenesteutvalget ble nedlagt at kommunestyret ville be representantene om å bli sittende i samarbeidsutvalgene ut valgperioden. Kommunedirektøren mener man ved å formulere det slik åpnet opp for at representantene kunne få fratre hvis de ønsket.

Kommunedirektøren viser til bakgrunnen for søknadene og ser ikke noen grunn til å avslå forespørslene.

Vurdering av dagens praksis

Dagens ordning med en politisk representant i samarbeidsutvalgene ble etablert da kommunen hadde et tjenesteutvalg, og er i hovedsak videreført uten større endringer. Etter at tjenesteutvalget er avviklet, og i lys av ny opplæringslov hvor det ikke stilles krav til bestemte

³ Basert på møtoreferater til orientering i tjenesteutvalget 2025

organer eller sammensetning, er det etter kommunedirektørens vurdering grunn til å foreta en ny vurdering av hvordan kommunen skal være representert i samarbeidsutvalgene.

De innkomne henvendelsene synliggjør at dagens ordning gir uklarheter knyttet til rolle og funksjon. Kommunedirektøren vurderer at dette taler for at ordningen med politisk representasjon ikke videreføres. Kommunens deltakelse og oppfølging bør i stedet organiseres på en måte som er bedre tilpasset samarbeidsutvalgenes rådgivende funksjon og kommunens rolle som eier.

Barnehagene

Barnehageloven § 4 legger opp til at samarbeidsutvalget skal behandle saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, forholdet til foreldrene og arbeidet med barnas trivsel og barnehagemiljø. Dette omfatter blant annet årsplan, budsjettforslag, driftsendringer, arealutnyttelse og barnehagens forebyggende arbeid for å sikre et trygt og godt barnehagemiljø⁴.

Dersom kommunen som barnehageeier velger å delta i samarbeidsutvalget, mener kommunedirektøren at representanten bør ha tilstrekkelig kunnskap om barnehagedriften, gjeldende regelverk og pågående utviklingsarbeid innen oppvekstområdet. På bakgrunn av administrasjonens løpende ansvar for og oppfølging av disse områdene, vil en administrativ representant normalt ha særlig gode forutsetninger for å bidra med oppdatert faglig informasjon, belyse saker i lys av gjeldende regelverk og sikre nødvendig oppfølging av saker som behandles i utvalget. Kommunedirektøren vurderer derfor at administrativ representasjon vil gi de beste forutsetningene for å ivareta kommunens rolle i samarbeidsutvalget dersom kommunen velger å delta.

Uavhengig av organiseringen er det viktig å opprettholde et tydelig skille mellom kommunens rolle som barnehagemyndighet og rollen som barnehageeier.

Skolene

Kommunen står rettslig fritt til å vurdere både behovet for og organiseringen av samarbeidsutvalgene. Kommunedirektøren mener at representasjonen bør vurderes ut fra utvalgenes rådgivende funksjon, behovet for relevant kompetanse og nødvendigheten av klare rolleavklaringer. På denne bakgrunn vurderer kommunedirektøren at det ikke er behov for å etablere en ordning med fast representasjon.

Oppsummerende vurdering

Kommunedirektøren mener at dagens ordning med politisk representasjon i samarbeidsutvalgene fremstår som lite begrunnet i gjeldende regelverk og lite tilpasset utvalgenes funksjon. Samarbeidsutvalgene er rådgivende organer etablert for å sikre samarbeid mellom skole eller barnehage, foresatte, ansatte og elever, og inngår ikke som en del av kommunens politiske styringsstruktur.

Samtidig er det lagt opp til politisk representasjon i samarbeidsutvalgene uten at tilsvarende representasjon finnes i andre medvirkningsorganer på oppvekstområdet, som eksempelvis kommunalt foreldreutvalg. Etter kommunedirektørens vurdering bidrar dette til en lite helhetlig

⁴ Forarbeider til barnehageloven – NOU2012:1 23 Merknader til ny barnehagelov, § 11

struktur for medvirkning og skaper klarhet i rolle- og ansvarsfordelingen mellom politisk nivå, administrasjon og brukere.

Flere av de oppnevnte representantene har ikke verv i politiske utvalg, og flere er oppført som varamedlemmer til kommunestyret. Det er derfor ikke nødvendigvis en direkte kobling mellom representasjonen i samarbeidsutvalgene og de politiske organene som behandler saker på skoleområdet. Referatene fra samarbeidsutvalgene legges også frem for formannskapet, hvor de aktuelle representantene ikke er medlemmer. Etter kommunedirektørens vurdering tilsier dette at sammenhengen mellom samarbeidsutvalgene og den politiske behandlingen av sakene ikke fremstår som tydelig.

På bakgrunn av regelverksutviklingen, bortfallet av tjenesteutvalget og erfaringene med dagens ordning mener kommunedirektøren at ordningen med politisk representasjon ikke bør videreføres. Kommunedirektøren vurderer at informasjonsbehovet til politiske organer kan ivaretas gjennom ordinære rapporteringslinjer, herunder tertialrapportering, kvalitetsmeldinger og politisk behandling av større saker på oppvekstområdet.

Forslag til endring i Forskrift om grunnskolene, Øyer kommune, Innlandet

Kommunedirektøren anbefaler at lokal forskrift endres ved at man tar bort kravet til politikerrepresentant fra § 3-10.

Gjeldende bestemmelse:

«et samarbeidsutvalg sammensatt av to elever, to foreldrerepresentanter, en representant fra undervisningspersonalet, en for andre ansatte, en politikerrepresentant og rektor.»

Foreslått bestemmelse:

«et samarbeidsutvalg sammensatt av to elever, to foreldrerepresentanter, en representant fra undervisningspersonalet, en representant for andre ansatte og rektor. Skoleeier kan møte i samarbeidsutvalget når det vurderes som hensiktsmessig.»

Begrunnelse

Kommunedirektøren foreslår å fjerne kravet om fast politisk representasjon i samarbeidsutvalgene. Samtidig foreslås det å åpne for at skoleeier kan delta i samarbeidsutvalgets møter når dette vurderes som hensiktsmessig. Dette gir kommunen fleksibilitet til å ivareta skoleeierrollen i saker hvor det er behov for det, uten at det etableres en ordning med fast representasjon. Rektor er fast representant og kommunedirektøren mener det ofte vil være tilstrekkelig at vedkommende er til stede ved møtene. Det vil være opp til kommunedirektøren å avgjøre hvem som eventuelt møter på vegne av skoleeier.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at representantene som har søkt om å fratre får innvilget sine søknader.

Kommunedirektøren anbefaler at ordningen med politisk representasjon i samarbeidsutvalgene avvikles. Rapportering til politiske organer vil ivaretas igjennom tertialrapportering og

kvalitetsmeldinger. Det foretas derfor ikke nye oppnevninger av representanter til samarbeidsutvalg.

Forslag om endring av lokal forskrift sendes på høring og vedtas av kommunestyret etter endt høring, jf. fvl. § 37. ⁵

⁵ Teksten er renskrevet med Copilot og godkjent av saksbehandler.